

Östergötlands läns författningssamling

Länsstyrelsen
Serie A

ISSN 1401-3665

05 FS 2012:22

Utkom från trycket
den 30 augusti 2012

Beslut om skyddsområde samt föreskrifter om skydd för ytvattentäkten Glan i Norrköpings och Finspångs kommun;

beslutade den
18 juni 2012
513-36451-08

Länsstyrelsen har, med stöd av 7 kap 21§ miljöbalken, beslutat om vattenskyddsområde för ytvattentäkten Glan i Norrköpings och Finspångs kommun. Skyddsområdets omfattning framgår av bifogad karta.

Vattenskyddsområdet är indelat i vattentäktszon vid vattenverket samt en primär, en sekundär och en tertiär skyddszon.

Inom gränsen för 12 timmars rinntid till vattenintaget upprättas en primär skyddszon som omfattar vattenområdet samt 50 meter från strandlinjen och 50 meter kring vattendrag.

Inom området för 24 timmars rinntid till vattenintaget upprättas en sekundär skyddszon som omfattar vattenområdet samt 50 meter från strandlinjen och 50 meter på varje sida om vattendrag. Dessutom tillkommer en sekundär skyddszon på ytterligare 50 meter utanför den primära skyddszonen.

Den tertiära zonen avgränsas i huvudsak av vägarna mellan Norrköping och Finspång via Svärtinge respektive Norrköping och Skärblacka till Motala Ströms inlopp i Glan. I den tertiära skyddszonen gäller endast den generella bestämmelsen.

Skyltning skall ske vid väl synliga och strategiska platser exempelvis utmed vägarna mellan Norrköping och Finspång via Svärtinge, respektive Norrköping och Skärblacka.

För att tillgodose syftet med vattenskyddsområdet meddelar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap 22 § miljöbalken, de skyddsföreskrifter och allmänna bestämmelser som ska gälla inom skyddsområdet.

Inom skyddsområdet ska följande föreskrifter gälla:

1.§ Generell bestämmelse

Primär, sekundär och tertiär skyddszon

Ny och befintlig verksamhet ska bedrivas så att risken för vattenförorening minimeras.

2. § Vattentäktzon

Inom vattentäktzon får endast vattentäktverksamhet bedrivas. Stopp- och ankringsförbud för båt gäller inom området. Vattentäktzonen ska vara synligt avgränsad och skyltad.

3. § Hantering av brandfarliga vätskor och andra kemiska produkter

Primär skyddszon

För nytillkommande eller ändrade verksamheter som omfattar lagring av brandfarliga vätskor, t ex petroleumprodukter såsom bensin, diesel, eldningsolja etc. krävs tillstånd från tillsynsmyndigheten.

Sekundär skyddszon

För hantering av petroleumprodukter i större mängd än 250 liter krävs tillstånd från tillsynsmyndigheten.

4.§ Hantering av bekämpningsmedel

Primär skyddszon

Hantering av bekämpningsmedel är förbjuden.

Inom invallade områden kan tillsynsmyndigheten ge tillstånd för användning av bekämpningsmedel med undantag för 6 meter närmast vatten.

Sekundär skyddszon

Lagring av bekämpningsmedel är förbjuden.

5. § Hantering av gödsel

Primär skyddszon

Nya gödselvårdsanläggningar, slamupplag och ensilageanläggningar får inte anläggas utan tillstånd från tillsynsmyndigheten.

6. § Skogsbruk och upplag av skogsprodukter såsom ved, timmer och liknande

Primär och sekundär skyddszon

Avverkning, gallring och markberedning omfattande över 0,5 hektar, kräver tillstånd från tillsynsmyndigheten.

Upplag överstigande en avverkningssäsong av bark, flis, grot, timmer och liknande är förbjudet.

Kemiskt behandlade plantor får inte lagras i vatten.

7. § Spillvatten

Primär och sekundär skyddszon

För anläggande av avloppsanordning till vilken bad- disk- och tvättvatten (BDT-vatten) ska anslutas krävs kommunens tillstånd.

Läckage från avloppsanordning får inte förekomma.

Nya bräddpunkter för utsläpp av orenat spillvatten från spillvattenledningsnät får inte anläggas.

8. § Dagvatten

Primär och sekundär skyddszon

Utsläpp av dagvatten från nya eller ombyggda hårdgjorda ytor där risk för vattenförorening föreligger, t ex större vägar, broar och parkeringsanläggningar, får inte ske direkt till ytvatten utan föregående rening. Möjlighet ska finnas till fördröjning och uppsamling i samband med exempelvis kemikalieolyckor.

Upplag av snö som härrör från trafikerade ytor utanför primär och sekundär skyddszon får inte förekomma.

Fordonstvätt får inte förekomma.

9. § Industrier och andra verksamheter

Primär och sekundär skyddszon

Ny verksamhet som kan medföra risk för vattenförorening och som inte är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt miljöbalken ska anmälas till tillsynsmyndigheten.

Ändring av befintlig verksamhet som kan medföra risk för vattenförorening ska anmälas till tillsynsmyndigheten.

10. § Arbetsfordon

Primär skyddszon

Uppställning av arbetsfordon är förbjuden.

Sekundär skyddszon

Uppställning av arbetsfordon längre än tre dygn kräver anmälan till tillsynsmyndigheten.

11. § Mark- och anläggningsarbeten

Primär och sekundär skyddszon

För mark- och anläggningsarbeten eller annat byggande som ej är tillstånds- eller anmälningspliktig vattenverksamhet krävs tillstånd av tillsynsmyndigheten.

Återfyllnad och igenfyllning av schakt får endast ske med sådana massor som inte medför risk för förorening av vattentäkten.

12. § Vägar och väghållning

Primär och sekundär skyddszon

Upplag eller tillverkning av asfalt, oljegrus, vägsalt eller annat kemiskt halkbekämpningsmedel är förbjudet. För halkbekämpning, dammbindning m m med salt eller annan kemikalie, krävs tillstånd av tillsynsmyndigheten.

13. § Transport av farligt gods

Primär och sekundär skyddszon

Transport av farligt gods får endast ske på anvisade genomfartsleder samt vid leverans till, och borttransport från, bostäder och verksamheter.

14. § Energianläggningar

Primär och sekundär skyddszon

Anläggning för utvinning av värmeenergi från berg, mark och vatten får inte anläggas utan tillstånd från tillsynsmyndigheten.

15. § Tåktverksamhet

Primär och sekundär skyddszon

Nya berg- och grustäkter får inte etableras.

Husbehovståkt får etableras efter tillstånd från tillsynsmyndigheten.

16. § Definitioner

I dessa föreskrifter avses med;

Risk för vattenförorening: en inte obetydlig risk för tillförsel/spridning av förorenande ämnen till ytvatten inom Glans vattenskyddsområde.

Hantering: tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring/lagring, transport, omhändertagande, användning, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden.

Befintlig verksamhet, befintliga anläggningar m m: verksamhet, anläggningar etc. som pågår, respektive finns, då föreskrifterna i detta beslut träder i kraft.

Ny verksamhet, nya anläggningar m m: verksamhet, anläggningar etc. som etableras efter det att föreskrifterna i detta beslut träder i kraft.

Spillvatten: förorenat vatten från hushåll, industrier och andra verksamheter, serviceanläggningar och dylikt som inte är dagvatten eller dräneringsvatten.

Dagvatten: ytligt avrinnande regnvatten och smältvatten.

Kemisk produkt, kemikalie: ett kemiskt ämne och beredningar (blandningar) av kemiska ämnen.

Transport av farligt gods: förflyttning av farligt gods med transportmedel samt sådan lastning, lossning, förvaring och hantering av det farliga godset som utgör ett led i förflyttningen.

Allmänna upplysningar

Hänsynsregler

I 2 kap. miljöbalken finns Allmänna hänsynsregler som bland annat innebär att alla som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs för att skydda miljön och människors hälsa från skada och olägenhet som kan uppkomma till följd av verksamheten eller åtgärden. Verksamhetsutövaren ska dessutom utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, förhindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, är alla som vill bedriva verksamhet eller åtgärd, i vatten eller på land, som kan skada vattnet skyldiga att skaffa sig tillräckliga kunskaper och vidta de skyddsåtgär-

der, tåla de begränsningar i verksamheten och iaktta de försiktighetsmått som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

Påföljd

Överträdelse av skyddsbestämmelserna kan medföra ansvar enligt 29 kap 8 § miljöbalken (1998:808).

Anmälan om olyckshändelse

Olyckshändelser, spill eller läckage, som utgör risk för vattenförorening, ska omgående anmälas av den som orsakat tillbudet eller fått kännedom därom (2 kap. 1 och 5 §§ lagen om skydd mot olyckor och 2 kap. 4 § förordningen om skydd mot olyckor). Anmälan ska göras till den kommunala räddningstjänsten via SOS alarm på tel. 112, tillsynsmyndigheten i Norrköpings och Finspångs kommuner, vattentäktens huvudman, samt Generalläkaren i de fall verksamheten faller under dess tillsynsansvar.

Ny lagstiftning

Ny lagstiftning eller bestämmelser enligt förordningar, som fastställts efter beslutsdatum och som utökar skyldigheterna inom här aktuellt skyddsområde, gäller utöver här meddelade föreskrifter.

Uppsättning av skyltar och stängsel

Huvudmannen för vattentäkten ska sätta upp informationsskyltar på väl synliga och strategiska platser exempelvis vid större vägar/järnvägar, farleder, anläggningar eller verksamheter där det hanteras brandfarliga vätskor, bekämpningsmedel, miljö- och hälsofarliga ämnen etc. Rekommendationer angående utmärkning av vattenskyddsområden har getts ut av Naturvårdsverket, Räddningsverket, Sjöfartsverket, Svenskt Vatten m.fl. (ISBN 91-620-9907-8). För uppsättning av skyltar för utmärkning av vattenskyddsområde inom vägområde krävs enligt 43 § väglagen tillstånd från väghållningsmyndigheten. Utanför vägområde krävs, enligt 46 § väglagen, Länsstyrelsens tillstånd.

Dispensmöjligheter

Om särskilda skäl föreligger kan Länsstyrelsen medge dispens från meddelade skyddföreskrifter enligt 7 kap 22 § miljöbalken. I samband med sådan prövning kan Länsstyrelsen föreskriva om de särskilda villkor som behövs för att undvika vattenförorening. Dispens får, enligt 7 kap 26 §, meddelas endast om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Ersättning

Eventuell ersättning för intrång i pågående markanvändning m.m. regleras i 31 kap 4 § miljöbalken. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet kan ha rätt till ersättning om föreskrift för vattenskyddsområde innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras. Det-

samma gäller om mark tas i anspråk. Ersättning utgår dock inte för den ”förlust” som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skyddsföreskrift.

Övrig lagstiftning

Även om tillstånd eller dispens enligt föreskrifterna i detta beslut meddelats kan prövning krävas enligt annan lagstiftning. Utöver ovanstående föreskrifter gäller bland annat vad som sägs i författningar enligt nedan:

Hantering av brandfarliga vätskor

I Naturvårdsverkets författningssamling, NFS 2003:24, om skydd mot mark- och vattenföroreningar vid lagring av brandfarliga vätskor, ställs särskilda krav inom vattenskyddsområden.

Spridning av kemiska bekämpningsmedel

I Naturvårdsverkets författningssamling, NFS 1997:2, finns föreskrifter om spridning av kemiska bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde. Kommentarer och anvisningar till hur föreskrifterna ska tillämpas finns i Naturvårdsverkets ”Allmänna råd 97:3” med kompletteringar den 5 juni 2000, NFS 2000:7.

Miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring

I Jordbruksverkets författningssamling finns föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring som reglerar lagring av stallgödsel, begränsningar av mängd gödsel som får tillföras, försiktighetsmått vid spridning av gödsel samt tillhörande dokumentationskrav.

Avloppsanordningar för hushållspillvatten

I Naturvårdsverkets författningssamling finns allmänna råd (NFS 2006:7) som avser tillämpningen av vissa bestämmelser i miljöbalken och förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd på avloppsanordningar för behandling av hushållspillvatten från enstaka hushåll och från gemensamhetsanläggningar dimensionerade för upp till 25 personekvivalenter.

Transport av farligt gods på vägar

Information om rekommenderade vägar för transporter med farligt gods återfinns i dåvarande Räddningsverkets publikation ”Väginformation om farligt gods 2008”, samt Naturvårdsverkets föreskrifter om transport av avfall (NFS 2005:3).

Vattenverksamhet

I 11 kapitlet 9 § miljöbalken anges att det krävs tillstånd för vattenverksamhet om inte något annat följer av bestämmelserna i kapitel 11.

Ansökan om tillstånd

Ansökan om tillstånd enligt föreskrifterna för vattenskyddsområdet sker till tillsynsmyndigheten.

Hantering för vattentäktsverksamhetens bedrivande

Föreskrifterna i beslutet utgör inget hinder för den hantering och de verksamheter som är nödvändiga för att kunna bedriva vattentäktsverksamheten.

Allmänt

Enligt 7 kap 21 § miljöbalken får ett mark- eller vattenområde av länsstyrelsen eller kommunen förklaras som vattenskyddsområde till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt. För ett vattenskyddsområde ska, enligt 22 §, länsstyrelsen eller kommunen meddela sådana föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom området som behövs för att tillgodose syftet med området.

Skyddet av dricksvattentäkter har hög prioritet i ett nationellt perspektiv. Riksdagen har i propositionen 2000/01:130, ”Svenska miljömål – delmål och åtgärdsstrategier” antagit ett delmål ”Levande sjöar och vattendrag”, som anger att vattenförsörjningsplaner med vattenskyddsområden och skyddsbestämmelser ska ha upprättats för alla allmänna och större enskilda ytvattentäkter senast år 2009. Med större ytvattentäkter avses ytvatten som nyttjas för vattenförsörjning till fler än 50 personer och distribuerar mer än 10 m³ per dygn i genomsnitt.

EU:s ramdirektiv för vatten utgör också en grund för vattenskyddet och hur det ska bedrivas. I direktivet anges bland annat att man måste förhindra ytterligare försämring hos vattnet, skydda och förbättra kvaliteten och successivt avskaffa utsläpp av farliga ämnen så att vattnet återfår nära nog de ursprungliga bakgrundshalterna.

Länsstyrelsen anser att det är mycket angeläget att vattenskyddsområden inrättas för samtliga allmänna vattentäkter i länet för att därigenom kunna säkerställa en god vattenkvalitet i ett långsiktigt perspektiv. Genom att ett område förklaras som vattenskyddsområde med tillhörande föreskrifter stärks skyddet för dricksvattenförekomsten och dess betydelse framhävs i exempelvis planeringssammanhang. Samtidigt tydliggörs för verksamhetsutövare och andra inom vattenskyddsområdet vilka restriktioner som krävs för att åstadkomma ett tillfredsställande skydd.

Syftet med vattenskyddsområdet

Syftet med vattenskyddsområdet är att, med stöd av föreskrifterna i beslutet, långsiktigt säkerställa att vattnet i Glan har en god kvalitet och därmed utgör en resurs som vattentäkt för ett stort antal människor och verksamheter i Norrköpings kommun. Vattentäktszonen ska säkra vat-

tentäktens närskydd, primär skyddszon ska skapa rådrum i händelse av akut förorening och sekundär skyddszon ska säkra en hög bibehållen vattenkvalitet. Den tertiära zonen ska fungera som en observationszon inom vilken man ska iaktta försiktighet. Skyddsföreskrifterna syftar till att reglera och förhindra sådana verksamheter, hantering och åtgärder som kan medföra risk för vattenförorening och negativ påverkan på råvattenkvaliteten. Huvudman för vattentäkten är Norrköping Vatten AB.

Beredskap

Beredskapsplan för sanering vid akut föroreningsrisk bör upprättas av vattentäktens huvudman senast två år efter det att dessa föreskrifter fastställts. I beredskapsplanen bör ingå uppgifter om kontaktpersoner inom respektive invallningsföretag.

Beslutet gäller från den 1 januari 2013 och gäller enligt 7 kap 22 § miljöbalken även om det överklagas.

Magnus Holgersson

Göran Thunberg